

FNV Zelfstandigen, NGTV, Nubveto en PZO reageren gezamenlijk als volgt op de consultatie over “Besluit tolken en vertalers - instellen van minimumtarieven en borgen van kwaliteit en integriteit”.

Onze reactie richt zich op de doelstellingen die met het besluit worden nagestreefd:

1. Door de omzetting van vaste tarieven naar minimumtarieven kunnen tolken en vertalers met intermediairs onderhandelen over hogere tarieven (bijvoorbeeld ingeval van hogere kwalificaties of zeldzamere talen), alsook over aanvullende vergoedingen.
2. Door de uitbreiding van het Register beëdigde tolken en vertalers kunnen ook tolken op B2-taalvaardigheidsniveau toegelaten worden tot het register.

Wij hebben ernstige twijfels bij de haalbaarheid van de doelstellingen met de huidige voorstellen.

Ad 1:

Wij zijn met de overheid van mening dat een belangrijke zorg van de beroepsgroep de tarieven betreft. Er is sprake van tarieven die al lang niet verhoogd, laat staan geïndexeerd zijn. Er is sprake van ongelijke machtsverhoudingen tussen tolken en vertalers enerzijds en intermediairs anderzijds. Deze ongelijke machtsverhoudingen worden veroorzaakt door bewust beleid van deze overheid. Tolken en vertalers kunnen niet meer rechtstreeks werken voor de overheid. Het werken via bemiddelaars is een “must” geworden. Dat betekent automatisch dat tarieven van tolken en vertalers onder druk komen te staan, omdat bemiddelaars ook een deel van de te verdelen koek moeten krijgen.

Om te voorkomen dat de tarieven van tolken en vertalers door de bodem zakken, is er voor gekozen om een minimumtarief te introduceren. Een minimumtarief is een middel om iets te doen aan de ongelijke machtsverhoudingen, maar het biedt nog geen enkele garantie dat tolken en vertalers vervolgens de mogelijkheid krijgen om te onderhandelen over hogere tarieven. Juist wanneer het gaat om zelfstandige arbeid, zou het uitgangspunt moeten zijn dat de zelfstandige de vrijheid heeft om te onderhandelen over zijn tarief. En daar zit nu juist het probleem. Het gevaar dat minimumtarief maximumtarief wordt, is levensgroot aanwezig. Daarnaast betreuren wij het ten zeerste dat er voor dit minimumtarief wordt aangesloten bij diezelfde reeds lang niet geïndexeerde tarieven. Als de overheid de zorg van de beroepsgroep onderschrijft, dan zou het toch in de rede liggen om te kiezen voor een minimumtarief dat niet één op één aansluit bij het Btis tarief. Tegen de hoogte van dit Btis tarief bestaat juist zoveel weerstand omdat er sinds jaar en dag niet geïndexeerd is. Wij benadrukken dan ook dat het voor draagvlak onder de beroepsgroep noodzakelijk is dat het Btis tarief alsnog met terugwerkende kracht geïndexeerd wordt en dat geïndexeerde tarief als eerste uitgangspunt wordt genomen voor het minimumtarief.

Er is nadrukkelijk sprake van een ondergrens. Het instellen van een minimumtarief om de verdiensten – en daarmee een deel van de koek - voor de tolken en vertalers te garanderen, is een stap in de goede richting. Om te bewaken dat het minimumtarief niet ook het maximumtarief wordt, pleiten wij er voor om de ontwikkeling van de tarieven nauwgezet te monitoren en jaarlijks te evalueren. Het effect van het omzetten van het tarief voor een vertaling van €0,79 tot €1,69 per regel naar een minimumtarief van €0,079 per woord moet nauwgezet gevolgd worden. De beroepsgroep zet vraagtekens bij de vaststelling van dit minimumtarief. Het systeem moet alsnog tijdig anders in te richten zijn als bij de jaarlijkse evaluaties blijkt dat het systeem niet functioneert zoals de bedoeling is.

Het totale budget voor tolkdiensten/vertalingen wordt niet verhoogd ten gunste van de tarieven van tolken en vertalers en het ministerie kan niet garanderen dat er voldoende marktwerking komt zodat tolken en vertalers daadwerkelijk iets te kiezen hebben. Als minimumtarief maximumtarief wordt, dan is de inzet van het ministerie niet gelukt. Dat moet gevolgen hebben voor de wijze van aanbesteden én pleit er voor om zelfstandigen die in een afhankelijke positie verkeren van bemiddelaars – veroorzaakt door bewust beleid van de overheid – het recht te geven collectief te onderhandelen. Gesprekken hierover met de ACM zijn gaande en er is een motie ingediend door Groen Links en PvdA waarin wordt verzocht om de mogelijkheden om collectief te mogen onderhandelen als zelfstandige uit te breiden. Deze motie is aangehouden in afwachting van gesprekken van minister Koolmees met ACM. Er is op dit gebied sprake van een politieke kentering, laat deze beroepsgroep dan voorloper worden.

Zonder verdere maatregelen om te voorkomen dat minimumtarief maximumtarief wordt, voorzien wij dat tolken en vertalers van het hoogste kwaliteitsniveau, eieren voor hun geld zullen kiezen en niet langer voor de overheid zullen willen werken. Waar de tolken en vertalers eerst vooral nog een algemeen belang dienden met hun – veel lager betaalde – werk voor de overheid, dienen zij daarmee nu het belang van bemiddelaars. Waarom zou een tolk of vertaler daar dan nog voor kiezen? De “vrije” commerciële markt, waar de prijzen veel hoger liggen, is dan veel interessanter.

Ad 2:

Het toevoegen van minder gekwalificeerde en zelfs niet-gekwalificeerde tolken en vertalers aan het Register zal wel wat lucht geven voor de beschikbaarheid van deze beroepsgroepen ten behoeve van al dan niet afnameplichtige overheidsafnemers. Er is echter geen borging met betrekking tot de kwaliteit voor het register waar zowel B2- als C1-niveau ingeschreven staan voor hetzelfde minimumtarief. Echter, zoals hierboven aangegeven, de onder de huidige regeling gekwalificeerde tolken en vertalers zouden het weleens voor gezien kunnen houden, waardoor beschikbaarheid weer een probleem zal worden. Ook dat moet gemonitord en geëvalueerd worden. Daarnaast is er geen borging uitgewerkt voor het feit dat er niet snel wordt doorgeschakeld naar B2-tolken als C1-tolken niet snel genoeg reageren. Er moet uitdrukkelijk gemonitord worden hoe vaak wordt afgeweken van de afnameplicht, waarom dat gebeurt, welke inspanningen de bemiddelaar heeft ondernomen, welke marges worden toegestaan. Wij pleiten er voor om in aanbestedingen bandbreedtes in tijd te bepalen, (laagste is 0-15 minuten, dan 15-45 minuten, 45 min - 2 uur, 2-5 uur, 5 uur of langer) en om een financiële prikkel op te nemen voor de bemiddelaar om aan de afnameplicht te voldoen. Wij benadrukken hier het belang van een goede monitoring waarin voor de beroepsgroep een grote rol moet worden weggelegd.

Conclusie: Het instellen van een minimumtarief is een voorzichtige stap in de goede richting. Wij vrezen echter voor de haalbaarheid van de doelstellingen ten aanzien van de onderhandelingspositie van de tolken en vertalers, teloorgang van de kwaliteit indien de doorstroming in het register van B2 naar C1 niet wordt uitgevoerd door erkende onderwijsinstellingen en goede monitoring achterwege blijft. De beroepsgroep moet nauw betrokken blijven bij de monitoring. Als evaluatie van de plannen negatief uitpakt moet aanpassing van het beleid mogelijk zijn.